

چیرۆکی پێغه مبه ران

چیرۆکی ههزرهتی ئادهم

(سلاوی خوی لیبیت)

1

نووسهر : كه مال سهید

وههگرانی : ئازاد عه بیاس گلیجالی

منتدی اقرا الثقافی

www.iqra.ahlamontada.com

وینه : هه سه نیین و ته بیه عه بدوللا

ناوی کتیب: چیرۆکی هه زهه تی ئادهه (سلاوی خوی ئهیت)

ناوی نووسه: کهمال سهید

وههگرانی: ئازاد هه بهاس گلیجالی

وینه: هه سهننن و تهیه هه بدوللا

نۆبه تی چاپ: دووهم/2022

چاپ: ناومندی پینوین

تیراژ: 1000 دانه

ژینک (ISBN): 978-9922-626-65-9

ژماره ی سپاردن: له به پێوه به رایه تی گشتی کتیبخانه گشتیه کان

ژماره (1327) ی سالی (2018) ی پێ دراوه.

ماهی له چاپدانه وهی پارێزراوه بۆ ناومندی پینوین ©

ناومندی پینوین

07701932749 - 07501269689

hakem1423@yahoo.com
renwen2009@yahoo.com

سلیمانی - بازاری ئاوباریک - نهۆمی بهکهم
بهرامپهه کاسۆمۆل - دوکانی ژماره (24)

All Rights Reserved

© Al-Buragh for Children's Culture

جميع الحقوق محفوظة لدار البراق للثقافة الاطفال ©
www.alburagh.com Email: info@alburagh.com

چیرۆکی پێغه مبه‌ران

چیرۆکی هه‌زه‌تی ئاده‌م

(سلاوی خوای لیییت)

نووسەر : که‌مال سه‌ید
وه‌رگیرانی: ئازاد عه‌بیاس گنجالی
وێنه: هه‌سه‌نن و ته‌یه‌یه عه‌بدوڵلا

پیش ملیاران سالّ خوای گه‌وره هم گه‌ردوونه جوانه‌ی نه‌فراند.. جوړه‌ها دروست‌کراوی تیدا دروست کرد.. له تیشک و نوور فریشته‌ی دروست کرد..

له ناگیش دپو و پهری دروست کرد..

زه‌ویشی دروست کرد.. زه‌وی پر بوو له ده‌ریا.. پیل و شه‌پولی گه‌وره گه‌وره.. په‌شه‌بای زور به‌هیز.. بوورکانی توقینه‌ر و گه‌وره گه‌وره..

خوای گه‌وره به فریشته‌کانی فرموو: ﴿إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً﴾ البقرة: ۳۰ واته: به‌راستی من دهمه‌ویت له زه‌ویدا جیشینیک دابنیم (بو‌ئاوه‌دانی و دینداری)..

جا نه‌و جیشینه‌هاووینه‌ی نییه، نه‌وه‌ک فریشته‌کانه، نه‌وه‌ک پهری.. له سهر زه‌ویشدا هیچ‌کس و شتی‌کم وه‌ک نه‌و دروست نه‌کردوه..

فریشته‌کان به خوای گه‌وریه‌ان وت: ﴿أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ﴾ البقرة: ۳۰ واته: آیا‌که‌سیکی تیدا ده‌کیمه جیشین که خراپه و ناوانی تیدا بچینیت و خوینرپزی تیدا نه‌نجام بدات؟! له کاتیکدا نیمه ته‌سبیحات و سوپاس و ستایش ده‌کین و قهر و پریزی تو چاک ده‌زاین و به‌دوورت ده‌گرین له‌و شتانه‌ی شایسته‌ی تو نین.

خوای گه‌وره له‌وه‌لامیاند فرموی: ﴿إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾ البقرة: ۳۰ واته: بیگومان من شتی‌وا ده‌زانم که نیوه‌نایزان!..

دوایی خوای گه‌وره فرمانی کرد له سهر زه‌وی هه‌ندی خو‌لیان هه‌لگرت.. خو‌له‌که تیکه‌له‌یه‌ک بوو له خو‌لی به‌رزایی و ده‌شتایی.. خو‌لی په‌قه‌نان و سویره‌کات، هه‌روه‌ها خو‌لی نه‌رم و به‌پیت.. جا هه‌موو نه‌و جوړه خو‌لانه تیکه‌ل کران و به‌ئاو شیلدران و بوو به‌قورپکی پتهو..

دوایی خوای گه‌وره ئاده‌م(سلاوی خوی لیبیت)ی له‌و قوره‌شیلراوه دروست کرد و پو‌حی کرد به‌به‌ردا.. وه‌ک خوی فرمویه‌تی: ﴿وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ * فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ﴾ الحجر: ۲۸-۲۹ واته: یادی نه‌وه بکه‌ره‌وه کاتیک په‌روه‌دگارت به فریشته‌کانی وت: به‌راستی من دروست‌کاری به‌شهریکم له قورپکی وشک که پیشتر قورپکی په‌شباو و ترشاو بوو.. جا کاتیک ریکوپیک و ته‌واوم کرد، له‌و پو‌حه تایبه‌تییه‌ی که من (به‌دیه‌ته‌ری نه‌وم)، پیم به‌خشی، نه‌وه هه‌مووتان کپ‌نووشی بو‌هرن (کپ‌نووشی پریز و به‌فرمانی خوا).

دوای نه‌وه‌ی خوای گه‌وره پو‌حی کرد به‌به‌ری ئاده‌م(سلاوی خوی لیبیت)دا، ئاده‌م(سلاوی خوی لیبیت) پرمی.. پو‌ح پو‌یشته نیو هه‌موو جه‌سته‌یه‌وه و بوو به‌مرؤفیککی ریکوپیک.. مرؤفی که بتوانی بیربکاته‌وه.. راست و چه‌وت له‌یه‌کتر جودا بکاته‌وه.. خو‌شبه‌ختی و به‌دیه‌ختی دیاری بکات..

پیش نه‌وه‌ی ئاده‌م(سلاوی خوی لیبیت) بیته سهر زه‌وی خوای گه‌وره ویستی هه‌موو دروست‌کراوه‌کان به ئاده‌م(سلاوی خوی لیبیت) بناسیتی و ئاده‌م(سلاوی خوی لیبیت) یش به‌وان بناسیتی.. بو‌نه‌وه‌ی ئاده‌م(سلاوی خوی لیبیت) بزانی چو‌ن مامه‌له‌له‌گه‌ل دروست‌کراوه‌کانی خوای گه‌وره‌دا بکات و هه‌ق و ناهه‌ق له‌یه‌کتری جیا بکاته‌وه..

سه جده بردنی فریشته کان

خوای گه وره ئادهم (سلاوی خوای لیبیت)ی دروست کرد.. دواپی فرمانی کرد به سهر فریشته کاند، فرمووی: ﴿وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ﴾ البقرة: ۳۴ واته: کاتیکیش به فریشته کانمان وت: سوژده بهرن بۆ ئادهم (سوژدهی پریز و به فرمانی خوا، وه کو پرووگه یهك) سوژدهیان برد، جگه ئیبلیس نه بیئت که سهر پیچی کرد و خوئی به گه وره زانی و خوئی خسته پیزی کافره کانه وه.

به لئی.. هه موو فریشته کان فرمانی خوای گه وره یان جیه جی کرد و سوژدهی پریزیان بۆ ئادهم (سلاوی خوای لیبیت) برد، جگه ئیبلیس که نه ویش فریشته نه بوو، به لکو دیو بوو.. نهو سوژدهی بۆ ئادهم (سلاوی خوای لیبیت) نه برد.. ئیره یی به ئادهم (سلاوی خوای لیبیت) برد.. خوئی به گه وره زانی و به چاوی سوو که وه سهیری ئادهم (سلاوی خوای لیبیت) ی کرد..

خوای گه وره له ئیبلیس پرسی و فرمووی: ﴿مَا مَنَعَكَ أَلَّا تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ﴾ الأعراف: ۱۲ واته: باشه نهی ئیبلیس! چی بهرگری لئ کردیت که سوژده نه بهیت کاتیک فرمانم بیدایت؟ ئیبلیس له وه لامدا وتی: ﴿أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ﴾ الأعراف: ۱۲ واته: من لهو چاکترم، (چونکه) تۆ منت له ئاگر دروست کردووه و نهوت له قور دروست کردووه.

بهو شیوه ئیبلیس فرمانی خوای گه وره ی شکاند و سوژدهی بۆ ئادهم (سلاوی خوای لیبیت) نه برد.. ئیتر خوای گه وره ئیبلیس بهر نه فرتهی خوئی خست.. بهو هویه وه ئیبلیس رقی له ئادهم (سلاوی خوای لیبیت) هه لگرت.. ئیره یی پی ده برد.. خوئی به گه وره زانی.. هه میشه له بیر نه وه دا بوو که چون تۆ له له ئادهم (سلاوی خوای لیبیت) سه نه نه وه؟.. چون فیلیک له ئادهم (سلاوی خوای لیبیت) بکات و تووشی زیانیکی گه وره ی بکات؟..

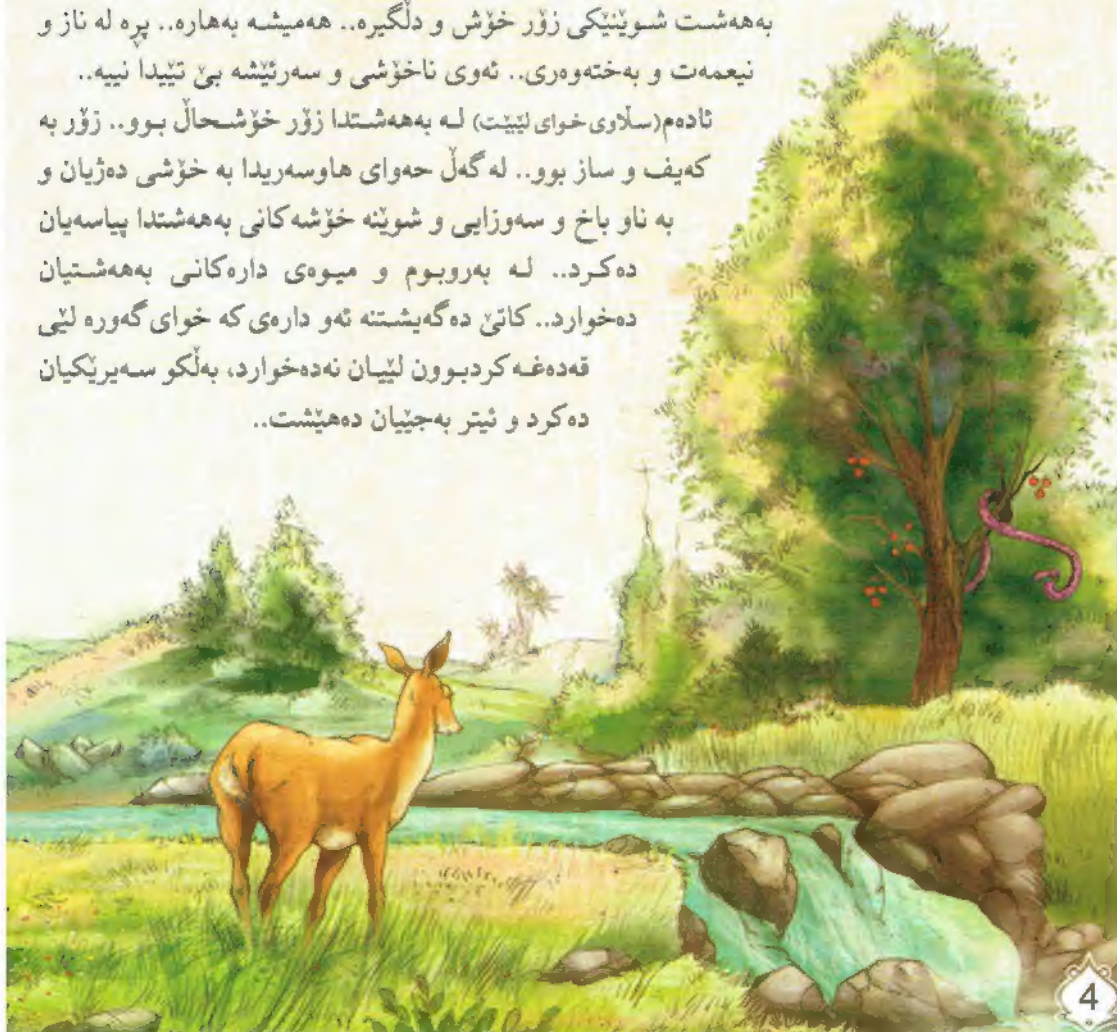
به ههشت

خوای گه وره هاوسه ریکی بۆ ئادهم (سلاوی خوای لیبیت) دروست کرد به ناوی (حهوا).. ههردووکیانی له به ههشتدا نیشته جی کرد و به ئادهم (سلاوی خوای لیبیت) ی فرموو: ﴿يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ﴾ البقرة: ۳۵ واته: ئەي ئادهم! خۆت و هاوسه رت له م به ههشته دا ژيان به رنه سهر و له ههر كۆي چه زده كه ن نيشته جي بن، بخۆن و بخۆنه وه به تير و ته سه لي، به لام نزيكي ئهم دره خته مه كه ون (دره ختيكي ديار يكر او بۆ تافيكردنه وه لايان قه ده غه كرا) نه گينا ده چنه ريزي سته مكارانه وه.

ئه وه يشي به ئادهم (سلاوی خوای لیبیت) پاگه ياند كه خويان له فيل و ته له كه ي ئيبليس بپاريزن.. بۆيه فرمووی: ﴿يَا آدَمُ إِنَّ هَذَا عَدُوٌّ لَكَ وَزَوْجُكَ فَلَا يُخْرِجُكُمَا مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقَى﴾ طه: ۱۱۷ واته: ئەي ئادهم! به راستي ئهم (ئيبليه) دوژمني خۆت و هاوسه ره كه ته، وريا بن له به ههشت به ده ركردنتان نه دات، به هۆيه وه تووشی ناخۆشی و نه گبه تی و ده ره به ده ري ببين.

به ههشت شوينيكي زۆر خۆش و دلگيره.. هه ميشه به هاره.. پره له ناز و نيعمه ت و به خته وه ري.. ئه وي ناخۆشی و سه ر ئيشه بي تيبدا نيه..

ئادهم (سلاوی خوای لیبیت) له به ههشتدا زۆر خوشحال بوو.. زۆر به كه يف و ساز بوو.. له گه ل حه وای هاوسه ري دا به خۆشی ده ژيان و به ناو باخ و سه وزايي و شوينه خۆشه كانی به ههشتدا پياسه يان ده كرد.. له به روبوم و ميوه ي داره كانی به ههشتيان ده خوارد.. كاتی ده گه يشته ئه و داره ي كه خوای گه وره ليی قه ده غه كرد بوون لايان نه ده خوارد، به لكو سه يريكيان ده كرد و تير به جيان ده هيشت..

ئىبلىس دوزمنى مروڤه!

خوای گهوره ئىبلىسى له پىزى فریشته كان کرده دهره وه.. له یه کهم تاقیکردنه وه دا ناخی ئىبلىس دهرکه وت.. خو به زلزان و خو په سەند بوو.. وه ک پىشتىش وترا دلئى ئىبلىس پىروو له رق و کینه و ئىره یی به رامبه ر ئاده م (سلاوى خواى لىبىت) و چه واه..

جارىک ئىبلىس هات بو لای ئاده م (سلاوى خواى لىبىت) و چه واه پى گوتن: باشه ئیوه هه موو داره کانی به هه شتتان دیوه ؟..

ئاده م (سلاوى خواى لىبىت) فه رمووی: به لئى!.. هه موومان بىنۆن.. له به رى هه موو داره کانمان خوار دووه!.. ئىبلىس که وته فیلکردن و وتى: جا نه وه چ سو دىكى هه یه ؟.. خو ئیوه له به رى دارى (مانه وه) تان نه خوار دووه.. به رى نه و داره ژيانى هه تا هه تایی به ئیوه ده به خشى.. هه رکه سى لئى بخوا هه رگىز نامرى.. نه گه ر ئیوه لئى به خو ن ده به نه فریشته و ئىتر به هىچ شىوه یه ک نامرن و له به هه شت ناچه دهره وه..

خوای گهوره ده فه رمووی: ﴿فَوَسَّسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوَاتِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَتَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ * وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِيسٌ النَّاصِحِينَ * فَلَاكُمَا بِغُرُورٍ﴾ الاعراف: ۲۰-۲۲ واته: شهیتان که وته فریدانى وه سو هسه و خه ته ره و خه یال بو ناو دل و ده روونيان تا نه و عه یب و عاره یان دهرى خات که شارا وه بو لىيان (دواى خوى ناشکر اکر د) و پى و تن: په روه ر دگارتان نه م دره خته ی لئى قه ده غه نه کړ دوون ته نها له به ر نه وه یه نه وه کو بىنه فریشته، باخود بو نه وه یه نه وه کو له نه مران بن!.. (نه وسا شهیتان زانى ده ترسن و دوو دلن) سو ئندى بو خواردن که من به پراستى له ناموژ گارانم بو ئیوه و دلسوژ تانم!.. ئىتر شهیتان به فیل و پىلان فریوى دان.

به لئى.. شهیتان سو ئندى دروى خوارد بو ئاده م (سلاوى خواى لىبىت) و چه واکه نه و دلسوژيانه و ده یه وئى بو هه تا هه تايه له به هه شتتا بمىنه وه و بىن به فریشته..

ئاده م (سلاوى خواى لىبىت) هه رگىز نه وه ی به بىردا نه ها ته بو که که سىک به درووه سو ئند به خوا بخوا!.. بۆیه باوه رى به قسه کانی ئىبلىس کړ د و له گه ل چه وادا ده ستیان بو ميوه ی قه ده غه کرا و برد و لىيان خوار دا!..

دواى نه وه ئىبلىس راپىکړ د.. به ده نگىکى شهیتانiane دای له قاقای پىکه نىن.. چونکه له پىلانگى په که ی سه رکه وتوو بوو.. ئاده م (سلاوى خواى لىبىت) و چه وای خه له تاند..

دابه‌زین

ئادەم (سلاوی خوای لیبیت) و جەوا لەبەری
دارە قەدەغە کراوە کەیان خوارد... ﴿فَدَلَاهُمَا
بِعُرْوٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا
سَوَائُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ
وَرَقِ الْجَنَّةِ﴾ الأعراف: ۲۲ واتە: جاکاتیەک
نامی بەروبوومی درەختە کەیان چەشت،
هەرچی عەیب و عاریان هەیه کەوتە
دەرەو، (ناچار بەپەلە) دەستیاندایە
گەلای درەختە کانی بەهەشت عەیب و
عاری خۆیان پێ دانەپۆشی.

ئادەم (سلاوی خوای لیبیت) و حەوا ھەستیان بە شەرمەزاری دەکرد.. ھەردووکیان لە کارەکیان
پەشیمان بوونەو.. زۆر بە خێرایی بەرھەمی فریوخواردنەکیان بینی.. دوای ئەو ئادەم (سلاوی خوای
لیبیت) و حەوا گۆریان لە دەنگی بوو دەیفەرموو: ﴿أَلَمْ أَنهَكُمَا عَنْ تِلْكَ الشَّجَرَةِ وَأَقُل لَّكُمَا إِنَّ
الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُّبِينٌ﴾ الأعراف: ۲۲ واتە: ئایا من ئەو درەختم لێ قەدەغە نەکردن و پێم نەوتن، کە
بەپراستی شەیتان بۆ ئێوە دوژمنێکی ئاشکراوە؟..

حەزەرەتی ئادەم (سلاوی خوای لیبیت) و دایە حەوا ھەستیان کرد بە گریان.. زۆر گریان.. بە دەم گریانەو
سوژدەیان بۆ خوای گەورە برد و پەشیمانی خوێان دەربری و وتیان: ﴿رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ
لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ الأعراف: ۲۳ واتە: پەرورەدگارا ئێمە سەتەممان لە خوێمان کرد، خو
ئەگەر لێمان خوێش نەبیت و بەزەبیت پێماندا نەیتەو، ئەو بەپراستی ئێمە سویند بە خوا لە
خەسارەتمەند و زەرەرمەندانین.

خوای گەورە زۆر بەسۆز و میھرەبانە.. لە گوناھەکی حەزەرەتی ئادەم (سلاوی خوای لیبیت) و دایە حەوا
خوێشبوو.. حەزەرەتی ئادەم (سلاوی خوای لیبیت) یەشێ ھەلبژارد و کردی بە پیغەمبەری خوێ.. پاک و
خاوێنی کردەو و لە گوناھ پاراستی، بۆ ئەوێ ببێ بە ڕێپیشاندر بۆ ڕۆڵە و نەوکانی.. تا جاریکی تر
شەیتان فریویان نەدات و ژەھری گلاوی خوێ نەپێژی.. دوایی خوای گەورە بە حەزەرەتی ئادەم (سلاوی
خوای لیبیت) ی فەرموو: ﴿قَالَ اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَى حِينٍ﴾
﴿قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَ فِيهَا تَمُوتُونَ وَ مِنْهَا تُخْرَجُونَ﴾ الأعراف: ۲۴-۲۵ واتە: ئیتر دابەزن ھەندیکتان دوژمنی
ھەندیکتان (شەیتان و دارودەستە دوژمنی ئێسەن و نەوێ ئادەمیش بەھۆی پیلانی شەیتانەو
دوژمنایەتی یە کتر دەکەن) بۆتان ھەبە لە زەویدا نیشتەجێ بن و ببێ بە ھۆی ڕابواردن و ژیان تا
ماوەیەک... خوا فەرمووی (پێیان): ھەر لە زەویدا دەژین و لەوێش دەمرن و (تیکەل بە خاکی دەبن،
لە کاتی دیاری کراویشدا) ھەر لە ناخێوە دەھێژنەو دەروە (بۆ لێرسینەو).

مرۆف جیشینی خودا

خوای گهوره چه زه تێ ئادهم (سلاوی خوای لیبت) ی هه لێژارد بۆ شهوهی بێی به نوینهری شهو له سهه زهویدا.. بۆ شهوهی مرۆف زهوی ئاوه دان بکه نه وه و خراپه کاری تیدا نه کهن..

چه زه تێ ئادهم (سلاوی خوای لیبت) و چهوا هاته نه سهه زهوی.. ههه یه کیکیان له شوینیک دابه زێترا..

ماوه یه کی زۆر به دوای یه کتر دا گه پان.. تا سه ره نه جام له کێوی (عه ره فه) یه کیان دۆزیه وه.. چه زه تێ ئادهم (سلاوی خوای لیبت) و چهوا پێک شاد و شوکور بوونه وه و ئیتر ژیا نیکێ نوێ ده ستی پێ کرد..

میژووی مرۆف له و کاته وه ده ستی پێ کرد که شهوان هاته نه سهه زهوی و ده ستیان به ژیا نی نوێ کرد!..

فریشته کا نی خوای گهوره زۆر چه زه تێ ئادهم (سلاوی خوای لیبت) و چهوا یان خو ش ده ویست..

چه زیان له خێر و خو شی شهوان بوو.. نه ک ههه شهوان، به لکو متدا له کا نی شهوانیشیان خو ش ده ویست.. پیا نی خو شیوو هه مووان له تا قی کر دنه وه دا سه ره که ون.. به لام شه یان زۆر رقی له وان بوو..

هه می شه هه ولی ده دا ژیا نیان لی تال بکات و توو شی خه م و خه فه تیان بکات..

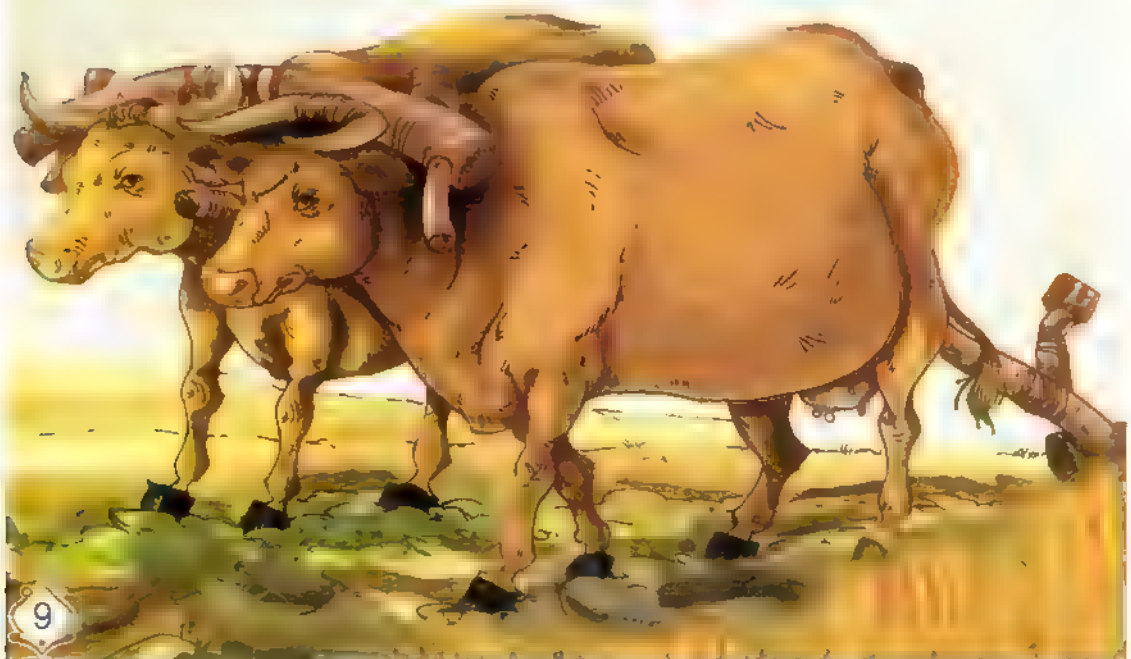
کارکردن

ژيانی سهرزهوی له گه‌ل ژيانی به‌هه‌شتدا زۆر جیاواز بوو.. زه‌وی نه‌ستیره‌یه‌که له بۆشاییدا وه‌ستاوه و وه‌رزه‌کانی جیاوازن.. زستان دی.. به‌فر و باران ده‌بارئ و سه‌رما و سۆله‌ هه‌لده‌کات.. دوا‌ی زستان به‌هار دی.. زه‌وی هه‌موو سه‌وز ده‌بی.. له هه‌موو لایه‌که‌وه‌ گۆل سه‌ر ده‌ردیښ.. دواتر هاوین دی.. گژوگیای سه‌وز و جوان ته‌مه‌نیان ته‌واو ده‌بی و ره‌رد هه‌لده‌گه‌رښ. دواتر پایز دیت و گه‌لای داره‌کان ده‌وه‌رن و هه‌وا که‌مه‌که‌مه‌ به‌ره‌و سارد بوون و به‌ره‌و زستانیکێ نو‌ی ده‌گۆڕئ.. به‌و جۆره جوار وه‌رزه‌کانی سال‌ به‌ دوا‌ی یه‌کدا ده‌سو‌پښه‌وه‌..

حه‌زهره‌تی ئاده‌م (سلا‌وی خ‌وای نبیت) شو‌ینیکێ خ‌وشی هه‌لبژارد بۆ نه‌وه‌ی له‌ گه‌ل حه‌وادا پښکه‌وه‌ تینیدا بژین.. ده‌بی ئیستا‌کار بکه‌ن و خ‌و‌یان ماندو‌و بکه‌ن بۆ نه‌وه‌ی پاروویه‌ک نان به‌ ده‌ست بښن.. ده‌بی تا خانوویه‌ک دروست ده‌که‌ن، له‌ ئیو نه‌شکه‌وتدا به‌میښه‌وه‌..

حه‌زهره‌تی ئاده‌م (سلا‌وی خ‌وای نبیت) کاری ده‌کرد.. خ‌و‌ی ماندو‌و ده‌کرد.. عاره‌قی ده‌پرشت.. دایه‌ حه‌واش به‌ هه‌موو جۆرئ یارمه‌تی با‌وکه‌ ئاده‌م (سلا‌وی خ‌وای نبیت) ده‌دا.. پښکه‌وه‌ کشتوکالیان ده‌کرد و دانه‌و‌یله‌یان ده‌چاند.. گه‌نمیان ده‌کرده‌ ئارد و ئاردیان ده‌کرده‌ هه‌ویر و هه‌ویریشیان ده‌کرد به‌ نان و پڤی ده‌ژیان..

ژیانیکێ خ‌وشیان به‌سه‌ر ده‌بهرد.. به‌رده‌وام یادێ خ‌وای گه‌وره‌یان ده‌کرده‌وه‌ و نو‌ژبان بۆ خ‌وای گه‌وره‌ ده‌کرد.. هه‌میشه‌ ئاره‌زو‌وی گه‌رانه‌وه‌ بۆ به‌هه‌شتیان له‌ دلدا بوو.. بۆیه‌ زۆر به‌ باشی خ‌واپه‌ره‌ستییان نه‌جام ده‌دا، بۆ نه‌وه‌ی جاریکێ تر له‌ به‌هه‌شتدا به‌ بینینی خ‌وای گه‌وره‌ شاد بښه‌وه‌..

هابیل و قابیل

بۆزگار ورده ورده تیده پیری.. حهوا دووگیان بوو.. به سکیک کچ و کورپکی بوو.. دواى ئەوه جارنکی تر دایه حهوا دووگیان بوو.. بهو سکەش کچ و کورپکی تری بوو..

حهزهرهتی ئادهم (سلوی حوای لیلیت) و دایه حهوا زۆر دلایان به منداڵه کانیاان خوشبوو.. کورپه کان که ناویان هابیل و قابیل بوو، له گهڵ باوکیاندا دهچوونه دهروهه و فییری کارکردن دهبوون.. زهویان دهکیلا.. کشتوکالیان دهکرد.. ئازهلایان دهلهوه پранд و...

قابیل که سیکی نووړه و بهدفعه پ و ئازاوه چی بوو.. بهلام هابیل کورپکی زۆر هیمن و خوشه فتار و شیرین کهلام بوو..

همیشه قابیل نازاری هابیلی دهدا.. دهویست هابیل بیی به خزمهتکاری و بهیانی تا ئیواره کاری بۆ بکات!..

هابیل خۆراگر بوو.. دهنگی ناره زایهتی بهرز نه ده کردهوه.. چونکه قابیل برای ئەو بوو زۆر جار به گوپی دهکرد و خۆی له گهڵ قابیلدا دهگونجاند.. بهردهوامیش داواى له خوای گهوره دهکرد که پیتوینی قابیل بکات و بیکات به کهسیکی باش و خوشه فتار!..

حهزهرهتی ئادهم (سلوی حوای لیلیت) یش دهیزانی که قابیل کورپکی خراپه، بۆیه بهردهوام نامۆزگاری دهکرد.. پیتی دهفرموو: قابیل کورپم! ئەوهنده خراپ مه به!.. خوای گهوره مروۆفی خراپی خوش ناویت..

قابیل شهیتان سیفەت بوو.. خۆی به گهوره دهزانی.. پیتی وابوو ئەو له هابیل باشتره.. هەر له بهر ئەوهی ئەو له هابیل بههێزتر و بالابهزتر بوو ئیتر زۆر خۆی به گهوره دهزانی و به چاوی سووکهوه سهیری هابیلی دهکرد..

حهزهرهتی ئادهم (سلوی حوای لیلیت) به قابیلی دهگوت: معرج نییه مروۆفی بههێز له مروۆفی لاواز باشتتر بیت.. ئەو که سه که زیاتر خواناسه ئەوه باشتره.. بهلام قابیل له سه ر کار و کردهوهی خراپی خۆی بهردهوام بوو.. همیشه نازاری هابیلی دهدا..

قورب سیکردن

حەزرەتی ئادەم (سلاوی حوای لیلیت) فەرمووی: بۆ ئەوەی دەربیکەوێ کە لای خوای گەورە کێ باشترە، هەردوو کتان قوربانی بکەن..

خوای گەورە لە قورئاندا ئەو چیرۆکە بە کورتی دەگێڕێتەوە دەفەرمووی:

وَأَنزَلْنَا عَلَيْنَا آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقُبِّلَ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَهُ الْآخِرُ قَالَ لَا تَقْتُلْ قَالَ إِنَّمَا يَنْتَقِلُ إِلَهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ * لَيْسَ بَسْطُ يَدِي إِلَيْكَ لِقَتْلِكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رُبَّ الْعَالَمِينَ * إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبُوءَ بِإِثْمِي وَإِثْمُكَ فَتَكُونَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ ذَٰلِكَ خَرَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿٢٧-٢٩﴾ واتە: بەسەرھات و ھەوای دوو کۆرە کە ی ئادەم بۆ ئەو خەڵکە بخوێنەرەو کە: بەراستی پوویداو، ئەو بوو کاتی کە هەردووکیان قوربانیان کرد. لە یەکیکیان وەرگرا (کە لەسەر حەق بوو، لە خوا ترس بوو) و لەوی تریان وەرنەگرا (چونکە رق ئەستور و حەسوود و خوانەناس بوو) بە براکە ی وت: ھەر دەتکوژم ئەویش لە وەلامی ھەر پەشە کەیدا وتی: خوای گەورە تەنھا لە پارێزکاران قوربانی و چاکە وەردەگرێت... سویند بە خوا ئەگەر تۆ دەست درێژ بکەیت بۆ من بۆ ئەوەی بمکوژیت، من دەست درێژ ناکەم بۆ تۆ، بۆ ئەوەی بتکوژم،

چونکە بەراستی من لە سزا و تۆلە ی خوا، پەرورەدگاری جیھانە کان

دەترسم... (من بەو دەست درێژ نەکردنەم) بەراستی دەمەوێت

بە گوناھ ی من و گوناھ ی خوێشتەو بە گەڕێتەو، ئەوجا

دەبێت نیشە جینی ناو ناگر، ھەر ئەو پەداشتی سەمکاران.

کاتی ویستیان قوربانی بکەن، قابیل پۆشیشتە ناو

کشتوکالە کە ی خوێو... ھەستا خراپترین جواری کشتوکالی

ھێنا و کردی بە قوربانی..

بەلام ھابیل پۆشیشتە ناو پانە میگە لە کە ی.. بەرانیکی زۆر

گەورە و قەلەو و جوانی ھێنا، بۆ ئەوەی بیکات بە قوربانی..

ئەم دوو کۆرە ھەرکەسە و قوربانی خۆی پێشکەشی خوای

گەورە کرد.. ھابیل بەرانی کە ی برد لەسەر تەپۆلکە یە ک داينا..

قابیلیش ھەندێ بەروبوومی زۆر خراپی لە کشتوکالە کە ی

خۆی ھێنا..

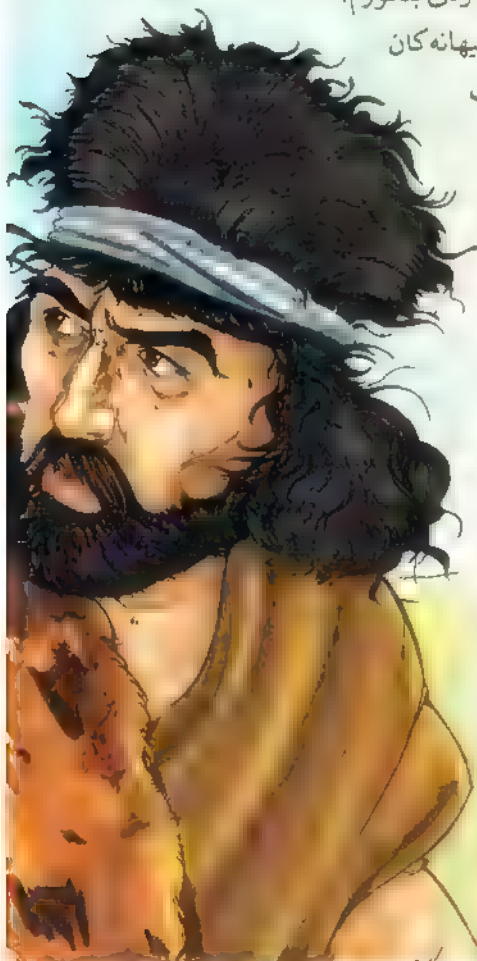
ھابیل سەجدە ی بۆ خوای گەورە برد.. تێر گریا..

تەماشایە ک ی ئاسمانی کرد و تێر لە خوا پارایەو بۆ ئەوە ی

قوربانییە کە ی لێ وەرگیرێت..

قابیلیش کە سێکی توپە و بەدفعە بوو.. بەردەوام چاوی

دە گێرا بەملا و بەولادا.. بە تەمابوو خوا ببینی!

هابیل زور به هیمنی دایشت و تماشای ناسمای ده کرد.. له پر هندی هور پیدا بوون.. دنیا نارام بوو.. قابیل له داخا هر بریدی دهشکاند.. خویشی نهیده زانی به تمامی چیه و چی ده کات؟!.. له پر دهنگی هه وره گرمه هات و له ناسمانه وه بروسکه یه ک هات.. قابیل ترسی لی نیشته.. هابیلش هر خهریکی نوژ کردن و یاد و زیگری خوای گه وره بوو..

له پر هه وره بروسکه دای له بهرانه که و هه لگرت و بریدی.. هابیل زور دلخوش بوو.. له خوشیدا دهستی به گریان کرد.. خوای گه وره قوربانیه که ی نهوی و هرگرت.. خوای گه وره هابیلی خوش ویست.. چونکه هابیل خوای خوش ده ویست..

دلی قابیل هیندهی تر پر بوو له رق و کینه و تیرمی.. تاشه بهردیکی تیژی هه لگرت و پر به ده می خوی قیراندی و به هابیلی وت: ده تکزوم!..

هابیل وتی: کاکي خوم! خوای گه وره قوربانی لهو که سانه وهرده گریته، که خواناس و خواهرهستن!..

دوایی وتی: به خوا نه گهر تو دهست دريژ بکهیت بو من بو نه وهی بمکوژیت، من دهست دريژ ناکم بو تو، بو نه وهی بتکزوم، چونکه بهراستی من له سزا و تولهی خوا، پهروهردگاری جیهانه کان دهترسم.

قابیل بۆچی؟

هابیل پویشتهوه بۆ دەرودەشت، بۆ ئەوەی ئازەلەکانی بلەوه پێنێ..
دەرودەشت زۆر ئارام و هیمن بوو.. ئاوی کانیاو بە شینەیی پێگای خۆی گرتبویە بەر..
دەرودەشت پەر بوو لە گژوگیا و گۆلی پەنگاوپەنگ.. بەلەندە جوانەکان لەم چل دەرپەن بۆ ئەو چل و
بە دەنگە خوێشەکیان مەرفەیان مەست و حەیران دەکرد..
هابیل پویشته ژێر سیپەری دارێک و لە سەر پشت پراکشا و بۆ خۆی سەیری ئاسمانی شینی دەکرد..

قابیل هات و له دووره و چاوی به هابیل کهوت.. دلی هیئدهی تر پر بوو له رق و کینه.. بهردیکی گهوره و تیزی هه لگرت و بهره و لای هابیل وه پری کهوت..
تاوان پرویدا...

قابیل یه کهم تاوانی له سه زه ویدا نه نجامدا.. خوین پرژا.. قابیل به ناهق هابیلی برای خزی کوشت..

دوایی قابیل نه یده زانی چی له لاشه ی بیگیانی براکه ی بکات!..
﴿قَتَبَتْ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُوَارِي سَوْأَةَ أَخِي﴾ المائدة: ۳۱ واته: له وه و دوا گیری خوارد به ده ست تهرمه که یه وه (چونکه یه کهم کهس بوو که کوژرا بیټ و شه هید بوو بیټ) ته وسای خوای میهره بان قه له ره شیکی نارد و چالیکی له زه ویدا هه لکه ند (بو قه له ره شیکی تری مرداره وه بوو) تا نیشانی بدات چۆن لاشه ی براکه ی بشاریته وه.

قابیل له قه له ره شه که وه فیڕ بوو که تهرمی براکه ی چی لییکات.. ئیتر ﴿قَالَ يَا وَيْلَتَى أَعْمَزْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا الْغُرَابِ فَأُوَارِيَ سَوْأَةَ أَخِي فَأَصْبَحَ مِنَ النَّادِمِينَ﴾ المائدة: ۳۱ واته: (هه رکه شه وه ی دی) وتی: هاوار له من، ئایا شه وه من نه متوانی وه کو شه قه له ره شه بکه م و به قه ده ر شه وه لینه هات تا لاشه و عه یب و عاری براکه م بشارمه وه، ئیتر بو هه میشه چوو ه پیزی په شیمانانه وه.

دیاری خوی گهوره

حه زه رته ئاده م (سلاوی خوی لیبیت) چاوه پروان بوو کوره کانی له دهشتودهر بینه وه.. دواپی هه زه رته ئاده م (سلاوی خوی لیبیت) زانی چی له نیوان دوو کوره کهیدا پروویداوه، بۆیه تووشی خهم و خهفه تیکی زۆر بوو.. فهرمووی: قابیل! نه فره تی خوات لیبیت.. بۆ برا که ت کوشه؟.. خوا بۆ ئه وهی دروست نه کردووی که له سه رزه ویدا تاوان بکهیت و خراپه بلاو بکه یته وه و به ناهه ق خوین بریژیت!.. قابیل هه لات.. سه رگه ردان بوو.. هه رگیز نه گه رایه وه بۆ لای دایک و باوکی..

حه زه رته ئاده م (سلاوی خوی لیبیت) و دایه هه وا به ته نیا مانه وه.. زۆر گریان بۆ له ده ستدانی هابیلی جوانه مه رگ و خواناس.. خوی گه و ره نیگای بۆ هه زه رته ئاده م (سلاوی خوی لیبیت) نارد که کورپیکی پاکی وه ک هابیلیان پی ده به خشیته..

دوا ی تیپه رینی نو مانگ دایه هه وا کورپیکی جوانی هینایه دونیا وه.. ده مه چاوی وه کو مانگی چوارده ده دره وشایه وه.. دیسان خووشی گه رایه وه بۆ نیو دلی هه زه رته ئاده م (سلاوی خوی لیبیت) و دایه هه وا.. هه زه رته ئاده م (سلاوی خوی لیبیت) کوره که ی ناو نا (شیته).. واته: دیاری خوا..

شیته گه و ره بوو.. هاوسه رگیری کرد.. خوی گه و ره مندالی پی به خشی.. هه زه رته ئاده م (سلاوی خوی لیبیت) و دایه هه وا زۆر دلخووش بوون به بینینی منداله کانی شیته.. ئه و کۆمه له مرۆفه به رده وام خه ریکی خواپه رستی و کارکردن بوون.. سه رزه و بیان شاوه دان ده کرده وه..

پوژیک هه زه رته ئاده م (سلاوی خوی لیبیت) به شیشی کوری وت: پۆله هه زم له تریه!.. شیت پوژیشته بۆ باخه ره زه که یان بۆ ئه وهی تریی بۆ بینێ.. له وی هیشوویه ک تریی جوانی هه لبارد و له میوه که ی کرده وه.. به لام کاتی گه یشته ماله وه ده بینێ باوکه ئاده م (سلاوی خوی لیبیت) مردووه و دونیای به جیه یشتووه..

حه زه رته ئاده م (سلاوی خوی لیبیت) نزیکه ی هه زار سال له سه ر زه ویدا ژیا و پاشان گه رایه وه بۆ ئه و شوینه ی که لپی هاتبوو.. گه رایه وه به ر په حمهت و دلوفانی خوی گه و ره.. گه رایه وه بۆ نیو ناز و نیعمه تی به هه شتی گه و ره و نه پراوه..

چىرۈكى يىغە مېھران

1

قورئانى پىرۋز، ئەو كىتەبى كە خىۋى گەورە ئاردوۋىيەتى بۇ
يىغە مېھرى ئىسلام (سلى اللە علەھ وسلم)، گىرگىتىن و راستتىن سەرجاۋەى
ژىيان و بەسەرھاتى يىغە مېھرانە.. چونكە قورئان لە لايەن خىۋى گەورە
و مېھربانەۋە دابەزىۋە بۇ سەر يىغە مېھرى ئىسلام (سلى اللە علەھ وسلم)..
بۇيە دەپى ئىمەش قورئان بخوئىننەۋە و لىبى رامىتىن و سوود لەو
چىرۈكانە ۋەربىگىرىن، بۇ ئەۋەى ئىلھامى لى ۋەربىگىرىن و پىنگاى
پىرشنگدارى پى بدۆزىنەۋە..

لەو پىنگاىيە كە بەرمە ئاشتى و ئەۋىن و خۇشەۋىستىمان دەبات..
بەرمە ئەو بىرۋاۋە رەمان دەبات كە ھەموو يىغە مېھرانى بۇ نىرداۋە..
لەم كۈمەلە چىرۈكە لە قورئانى پىرۋز و تەفسىرە بەنىۋبانگە كانى
قورئان ۋەربىگىراۋن.. بۇ ئەۋەى گىرگى بە بىرۋاۋەرى مىندالانمان بدەپىن..

ئاۋەندى رىئوۋىن

07701932749 - 07501269689

hakem1423@yahoo.com

renwen2009@yahoo.com

سلىمانى - باقۇرى ئاۋانزىك - نۆۋمى بەگەم
بەرامبەر كاسۇمۇل - دوكانى (مارە ۸۶)

9 789922 626659

All Rights Reserved

© Al-Buragh for Children's Culture

www.alburagh.com Email: info@alburagh.com